

.....en verkoos er twaalf uit hen, die Hij ook Apostelen noemde..... Luc. 6:13.

In „de wereld van het Oosten” gold een leeraar en verzamelaar van discipelen hun als „vader”.

Ook Christus Jezus wordt dan „vader”. En Hij accentueert dit vaderschap als werkzaam tot het eind der dagen en over heel de wereld, door uit zijn vele „kinderen” (leerlingen) er twaalf te kiezen tot apostel.

Wanneer we hier van „vader” spreken, dan is dat uiteraard niet bedoeld in den zelfden zin als waarin Jacob vader is van twaalf zonen. Want Christus Jezus had tot ambt, niet vader van enkelen, doch broeder van allen te zijn, broeder en Archeeg, d.i. „opperste Leidsman”, maar dan des geloofs. Ongetwijfeld teekent ook de Schrift deze zijn waardigheid onder een beeld, dat aan het vaderschap herinnert; ze laat Hem zeggen tot zijn God: ziedaar Ik, en de kinderen, die Gij mij gegeven hebt (Hebr. 2:13). Maar in hetzelfde redbeleid, waarin zij dit doet, legt zij den nadruk op zijn boederschap: Hij schaamt zich niet, onze broeder genaamd te worden (vs. 11). Want de kinderen zijn Gods kinderen, — Hem gegeven om als Archeeg hun voor te gaan op 't pad van lijden tot heerlijkheid. Dus zijn ze Hem gegeven als Eersten onder de broeders, als Kind van God zijn Hem de kinderen gegeven in theocratische familie-vorming. Daarom beroept de schrijver van Hebr. 2 zich — ten bewijze van dit broederschap van Christus — op drie plaatsen uit het Oude Testament. Eerst op Psalm 22: waarin de priester, die tot offer is geworden zich één weet met Gods broedervolk; dan op Psalm 18 (vgl. 2 Sam. 22) waar de Koning, die (2 Sam. 21) rust gekregen heeft van zijn vijanden en ook de laatste „Goliaths” (reuzen) verslagen vond, dit zelfde doet; en dan op Jes. 8, waar de profeet zich met geestelijke zonen („leerlingen”) en met lijfelijke zonen, die een preek-thema als hun eigennaam te dragen kregen, verzameld weet onder kerk-verzamelaars door 't Woord. Zoo is Christus' positie, als Hij zijn eerste „zonen” kiest en toegewezen krijgt, een „vader”, die door 't Evangelie kinderen heeft te telen: pater ecclesiae, geestelijke vader van de kerk, die Hij vergadert, door de twaalf, die in den Woord-dienst voorgaan. Want op hun leer als fundament zal heel de gemeenschap van het nieuwe verbond worden opgebouwd. Twaalf patriarchen „vertoonden” eenmaal de gansche kerk; twaalf apostelen zullen van nu af haar gaan vertoonen: die twaalf vocaties door het Woord, waardoor de leerling-zonen hun „vader-broeder” voortaan volgen, ze zijn de toelidooth, de decisieve wordingsgeschiedenis van 't nieuwe Testament.

In het uit-kiezen van die twaalf wereld-missionarissen bewijst de Heiland zich zelf dan ook als ten volle zich bewust van zijn goddelijke missie.

We spreken daar van missie: dat Hij van God gezonden is (Joh. 17) of uitgegaan (Joh. 16), daarop valt telkens weer de nadruk in zijn eigen woorden.

Een gezondene, een afgezant, nu heeft een legitimatiebewijs nodig.

Ook Christus begeert dat en ontvangt het in zijn twaalfstal; en dat is nog een andere kant aan deze zaak.

Hij begeert het: dat Hij twaalf apostelen kiest en dan een einde aan het kiezen maakt, dat is geen toeval. Wie een school wil stichten, een kerk wil reformeren, een program wil acceptabel maken bij de massa, wel, die neemt zooveel medewerkers als hij krijgen kan. Maar Christus staat bij zijn twaalfstal stil, en houdt daarna van kiezen op. Wel heeft hij buiten den engeren kring der twaalf ook nog veel andere „discipelen”, maar wat zijn apostelen betreft, zijn ministers en ambassadeurs in den eersten graad, hun cijfer is een numerus clausus, een gesloten getal; als Hij er twaalf heeft, dankt Hij God en is gereed. Waarop wijst dit anders dan op een welbewust zich praesenteeren als Beschikker van twaalf nieuwe patriarchen? Alleen wie deze positie kent, en zich bekent, de positie van Introductor en Ingaang tot een Nieuw Verbond, kon de woorden spreken: onder de van vrouwen geboren is niemand groter dan Johannes de Dooper, maar — de minste in het koninkrijk

van God af. Van Zijn hernieuwde almachts-daad. Ook heeft de uitlegging altijd alleen maar relatieve waarde. Geen menschelijke exegese kan beslissende uitspraken doen. Profeten en apostelen geven slechts tot op zekere hoogte getuigenis van Gods Woord. De kerk spreekt in haar geloofsbelijdenis uit, wat zij als het oordeel der Schrift meende te vernemen.

De kerk kan dus nooit in haar belijdenis zeggen: alzóó spreekt de Heere. Zij kan van geen enkel leerstuk zeggen: zóó is het, want alzóó is de meening des Geestes. De geloofsbelijdenissen hebben alleen verwijzings-waarde. Ze zijn tekenen. Ze zijn de betekende zaak niet.

Is het wonder, dat aldus de belijdenis der kerk op het tweede plan moet komen? P. D.

der hemelen (de nieuwe bedeeing) is meer dan hij. Dat twaalfstal begeert Hij als zijn legitimatie-bewijs: Hij legitimeert zich daarin subjectief.

Doch dit niet alleen. Christus begeert niet alleen doch ontvangt ook dit twaalfstal als legitimatie-document. Waarom ligt er zoo'n ingehouden mysteriositeit bijvoorbeeld over het eerste hoofdstuk van Johannes? Omdat Christus daar zijn discipelen werft, niet alleen, doch vooral: omdat Hij ze krijgt door mysterie. God voert het materiaal, waaruit te kiezen zal zijn, Hem toe door het mirakel. Hoe wordt Nathanaël geroepen en gedreven? Gedreven naar Hem toe? Omdat God de Vader, die aan zijn vreeverbond indachtig blijft, alles zóó schikt en plooit, dat Nathanaël op vasten tijd op zijn vaste plekje zit, en de stem hoort, die Hem oproept mee te gaan; in 't zelfde uur verlicht de Vader 't menschen-oog van Christus: Hij is telepathisch belast en ziet den man daar zitten, onder den vijgeboom. En dat is dan maar één van die beklemmende details uit Johannes 1. Daar naast staat die notitie over het Lam, dat aangewezen en gevolgd werd door mysterieuze kracht (vs 37); en over den preciesen tijd (vs 40), en over die directe naamsverwisseling, ingeleid door vaste vóórwetenschap (43) en over dat zóómaar weten wien Hij hebben moet (44). Uit alles blijkt: Hij krijgt

Replik van Dr F. L. Bos (I)

KERKELIJK LEVEN

Dr F. L. Bos heeft antwoord gegeven op een artikel dat onzerzijds in ons blad eenige weken geleden gewijd is aan zijn nieuwe dogmatische en kerkrechtelijke formule, die hij tezamen met den synodocratischen predikant ds v. Teylingen gepubliceerd heeft in „Eenigheid des Geloofs”.

Prof. Deddens heeft het voornemen, die kerkrechtelijke formule nog nader onder de oogen te zien; zijn artikel zal volgende week geplaatst worden, en daarom zullen we over de kerkrechtelijke kwestie hier zwijgen voor wat onszelf betreft. Op het dogmatische zullen we wel antwoorden.

Dr Bos merkt allereerst op, dat zijn nieuwe formule niet bedoeld is als vervangingsformule. Neen; maar als ze eens algemeen aanvaard geworden was? Intussen bleek, dat onzerzijds o.a. ik zelf er niets van weten wil op de hoofdzak (en ik sta daarin temidden van zeer velen); terwijl aan „de overzijde”, vergun mij even dit onjuiste spreken, dr Ridderbos er alles van hebben kan, voor wat de hoofdzak betreft (bewijs, dat het stuk mis is) terwijl hij voorts wat er om heen stond weer niet aanvaardt wil. Het stuk heeft dus als compromis afgedaan, en daar zijn we natuurlijk blij mee; we willen naar de feiten terug, omdat we anders al verder van huis raken, en al verder van elkaar los worden gemaakt. Als men 't weten wil, mijn afkeer van wat onze tegenstanders doen en mijn onwil, om met hen samen te gaan, is door de beweging-Oosterbeek, waarachter ik natuurlijk de Toornvliets en de Volten's en dus ook weer anderen zie, niet vermindert, maar vergroot. Hoe meer Oosterbeek-gerecorrespondeer, hoe verder we van hen, die het ethisch conflict hebben in 't leven geroepen, af komen staan; het ethisch conflict is begonnen met verdoezeling-van-feiten, en Oosterbeek zal precies andersom werken dan het door de meesten bedoeld is. Als ze daar de Acta hadden genomen, en voorts de feiten die niet in de Acta staan, dan had ik gezegd: wie weet, een wolk als eens mans hand? Nu ze nieuwe formules in elkaar gaan zetten, is mijn antipathie tegen de leiders van de uitwerping buitengemeen versterkt. Men wil samenlijnen, en men jaagt al verder uit elkaar. Elk opschriftje in de kranten „naar de hereniging” of zoo, zal, zoolang men een tusschen-weg zoekt, die de eer van enkele menschen beschermt en de zaakgerechtigheid verhindert aan het licht te treden, werken in tegengestelde richting.

Dr F. L. Bos meent, dat alles wat in de formule Bos-van Teylingen staat, ook in de belijdenis ligt uitgedrukt. Ik meen, dat het er niet in staat. Daarom moet hij niet kwaad worden, want zijn artikel liep uit om een bede, mee te werken; en ik moet tegenwerken, als ik de dingen zoo zie als ik zeide. Wie aan den weg gaat staan, moet niet kwaad worden als men hem bekijkt. En dan zegt: ik zie in uw meening de belijdenis niet tot haar recht komen.

Dat ik de formule van dr Bos-ds v. Teylingen dubbelzinnig noemde, acht dr Bos een bewijs van mijn verichten van „goocheltoeren”. Wel zoo. Ik meen, dat een kind kan zien, dat „rekenen tot” een dubbelzinnige term is. Dat heb ik ook al in 1944 gezegd en daarna in 1945 geschreven. Het is dus niet een goocheltoer om dr Bos dwars te zetten. Overigens: dr Bos kan die goocheltoeren — zoo zegt hij — „niet volgen”; hij gaat er dus niet verder op in. Onze lezers b'ken ze wel te kunnen volgen, n.l. als bewijs, dat er gevaar van „goocheltoeren” is aan den kant van de nieuwe formule.

Nu merkt dr Bos ter verdediging van zijn formule op: „Die kinderen die ik niet uit elkaar ken, en die zeker niet hoofd voor hoofd voor uitverkoren (weder. geboren of te wederbaren) te houden zijn, moeten toch gerekend worden tot, geteld worden bij

zijn twaalfstal: God geeft het Hem. Zoo wordt ook van des Heeren kant dit ronde getal een legitimatie-getal in objectieven zin.

Zijn twaalfstal is dus zijn legitimatie. Het staat aangeleekend op zijn werkstaat.

Toen Jacob patriarchen won, tot zijn dozijn toe, toen was daarin de kerkelijke expansie-wil: Israël is geen secte, doch wereldkerk. Alleen maar, Jacob is lichame-lijk vader: zijn wereldkerk is voorloopig nog gebonden aan de grenzen eener bloedgemeenschap. Maar waar het Christus' ambt is een twaalfstal niet te krijgen alleen, doch ook te nemen, en het zich te assumeeren niet door vleeschelijke verwekking, doch door Woord-dienst, daar is zijn expansie-wil niet meer een advents-wil, doch een willen in de volheid van den tijd: de zendingswil. Wie niet door vleeschelijke genealogie, doch door Woord- en ambtsdienst zich een tweede twaalfstal assumeert, die neemt Vaders kinderen zich aan door bondsgemeenschap te stichten niet uit geboortezaad, doch door wedergeboortezaad. Dit zaad nu is het Woord. De lotsgemeenschap is bij Jacob gegeven, door Christus is ze genomen. Want eerst in Izak (via Jacobs twaalf zonen) en later in die twaalf apostelen wordt Abraham het beloofde zaad geroepen. Hem was het zaad beloofd van vele volken. Christus gaat dat roepen in en door die twaalf, die het Woord, het zaad der wedergeboorte, hebben te brengen over de wereld, oecumenisch. K. S.

de levende gemeente van Christus, bij hen die door het bloed en de Geest van Jezus Christus gewassen worden, bij „degenen die delen in de wederbarende genade van de Heilige Geest”.

Het mooie van die laatste uitdrukking is, dat hiermede niets gezegd wordt aangaande het tijdstip van wedergeboorte of iets dergelijks. Maar duidelijk is hier uitgedrukt, dat bedoeld wordt de kerk, die wij in Zondag 21 H.C. en art. 27 N.G.B. belijden, waarin ook plaats is voor kinderen, al zou het wederbarend werk des Geestes in hen nog niet begonnen zijn”.

Tot zoover dr Bos.

Het foutieve in deze redeneering zou ik, verwijzende voorts naar wat ik enkele weken geleden opmerkte, zonder dat dr Bos daar tegen opkomt, aldus willen betoogen:

a. dr Bos zegt: we moeten de kinderen rekenen tot de gemeente. Tellen bij de gemeente. Best. Maar hij voegt er iets bij: „tellende bij de levende gemeente”. Wat is dat? Dat er altijd een kerk zal zijn, leert de Schrift. Dat er dus altijd een „levende gemeente” zal zijn, is evenzeer waar. Maar in die levende gemeenten zijn „goeden met kwaden gemengd”, zoo zegt de belijdenis; en de Schrift leert, dat er tijden kunnen zijn, waarin de kerk in verval is, waarin „een meerendeel” niet gelooft, en Gode niet behaagt (1 Cor. 10).

Het is dus onjuist, als regel te stellen, wat niet altijd regel is. Want als ik kinderen doop, en „ergens bij tel”, dan tel ik ze één voor één; anders is het tellen niet wezenlijk aanwezig. Tot de gemeente rekenen beteekent dus: rekenen tot die „vergadering”, waarin goeden en bozen gemengd zijn. En dat moet men dan niet gaan „kleuren” door te zeggen: nu tel ik ze bij „de goeden”, die van de bozen eeuwige onderscheiden zijn. Want wie zóó redeneert, die zegt wel: ik tel ze bij de gemeente. Maar hij bedoelt dan eigenlijk: ik tel ze bij de goeden van de gemeente. Puur datzelfde wat de synodocraten wilden. En willen.

b. dr Bos: ik tel ze bij hen die door het bloed en den Geest van Christus gewassen worden. Maar tevoren had hij verwezen naar het dankgebed na den doop. Daar staat, dat God ons en onzen kinderen al onze zonden vergeven en ons door zijn H. Geest tot lidmaten van zijn Zoon en alzoo tot zijn kinderen aangenomen heeft en ons dit met den doop bezegelt en bekrachtigt. In dat dankgebed dankt de kerk voor wat gedurende en met het oog op alle tijden aan de kerk geschonken is, geschonken werd, wordt en worden zal. Ze dankt daar ook voor haar toekomstende kinderen. Het zeggen, dat God „dit” door den doop bezegelt en bekrachtigt, houdt (blijkens de leer dat de sacramenten de beloften verzegelen) dus in, dat deze weldaden als belofte-inhoud voorkomen. Maar als men nu gaat zeggen: ze zijn gerekend tot degenen die DEELEN (niet in de BELOFTE, maar) in de GENADE van den H. Geest, de wederbarende genade, dan worden ze toch geteld bij de kinderen aan wie de wedergeboorte daadwerkelijk geschied is of voor het minst geschieden zal (het geschonken „zijn” van het dankgebed wordt een geschonken „worden”, let op het woord: gewassen worden, hierboven bij dr Bos). Hij zegt wel, dat de bekende noot bij de vervangingsformule door hem en ds v. Teylingen is weggewerkt: hij zegt: „daar gaat ze”. Maar dr Ridderbos liet al merken: ze staat nog recht overeind in deze formule, en dr Ridderbos heeft in dit waarnemingsresultaat gelijk.

c. Overeind blijft dus staan ons bezwaar, dat het (gereformeerde) deelen in de BELOFTE van de wederbarende genade wordt veranderd in het deelen in de

wederbarende genade. LOOFDE dus 't we de aanvar c. dr F kinderen in Zondag heeft val kinderen Teylinger mag). M belijd VERG VERGA rekent ze der verg Bos laat vóór op en gaat de wezen zegd wo GADERI de strijd valt dr tegen in deze Farao's verkeerd Schilder derbos. herinner en dr J. deze op K. S. Ve de „vette in ik in tisch no synodocr krijg erv dr Ridde ga niet e dat is nu doe dat duidelijke kent.

d. Als GOEDE leering verder g 1. rek 2. rek Jezus C 3. rek 4. rek den H. 5. rek 6. rek 7. rek de kerk 8. rek zaligma held na 9. rek niet afw vleesch 10. re Dit al len tot genen in lofte do Nu ze bank b

„Ik me is Miss niet” Wa Als neem mag Ma doe k goed achie doe l weg. Vo direc moge To Ik st geld Wie Zo st Tot : Het i a. H bankbl GARA missch tecken landsc maar komt c we het b. N

Advertenties

Wij voor ons hebben een cyclisch terugkerende hobby: het lezen van advertenties. En op de advertentiepagina's van onze eigen bladen — we lezen lang niet alles! — zoeken we gaarne de zonzijde. We vermeien ons in de „dankbare” kinderen, die wereldkundig maken, dat hun geliefde ouders zooveel jaar getrouwd en dat zij zelve daar dankbaar voor zijn. We houden van advertenties waarin nevens den vader en de moeder ook een kleuter mededeeling doet van de geboorte van een broertje of zusje, en verblijden ons het meest over het feit, dat tusschen die ouders en de mede-adverteerende kleuter(s) nog zooveel eenstemmigheid bestaat als het op adverteeren aankomt. En temidden van zooveel klachten over de morele verwording van het gezin verheugt het ons vast te stellen, dat er toch ook nog goede gezinnen zijn, waar ouders en kinderen elkander verstaan.

Maar een bijzondere belangstelling hebben we voor de rubriek, die gerangschikt is onder het kopje „Huwelijken”, dit ter onderscheiding van een andere soortgelijke rubriek „Vraag en Aanbod”. We proeven en smaken zoo in die rubriek de poëzie des levens. En kunnen het ons zoo voorstellen, dat een nette, knappe en tevens slanke dame met eigen home kennismaking zoekt met dito heer; dat een Israëlietische vrouw (zakenvrouw) zeer begeerig is naar een man achter de toonbank. Het doet ons goed als we lezen, dat een doktersweduwe gaarne hertrouwen wil en weer met een dokter en stellen met vreugde vast, dat er dus betere doktersvrouwen zijn dan een eeuw geleden. Want we herinneren ons, dat Keesje Wijsman geb. Coornvelt uit „De Opstandigen” die apothekersluchtjes en geuren, „die de armenpraktijk meebracht” maar slecht verdragen kon en dat er in dat Leidsche doktershuis een complete schoonmaak als een heksenabbat werd gevierd, als het spreekuur was afgelopen. De vrouwen van nu zijn beter: Als een paard, dat terugverlangt naar den warmen stal verlangen ze terug naar de schoone geuren van een doktershuis. Over achteruitgang gesproken!

Maar bijzonder trof ons onlangs de volgende annonce:

Huwelijk. Jonge man, R.K. 29 j. zou gaarne in contact komen met alg. ontw. meisje 21-25 j. uit beter milieu.

Dat trof ons. Want onzen vriend Marnix hoorden we onlangs spreken over de toenemende macht van Rome en Romme. Thans ontdekken we, dat in die kringen de zelfbezinning komt: dat er R.K. jongelieden zijn, die een meisje willen trouwen uit beter milieu. Mochten de dames en heeren G.G. (dat beteekent hier niet Gouverneur-Generaal), die het ook eens avonturen met een advertentie in Elsevier er 'n voorbeeld aan nemen. Maar als ze in beter milieu willen terecht komen doen ze beter een weg te bewandelen, die uitnemender is.

Toen grepen we naar „Kerknieuws”, en schrokken. We voegen er direct aan toe, dat de heer Scheps er zoo onschuldig aan is als 'n pasgeboren kind; aan onzen schrik n.l., over Kerknieuws spreken we niet. Maar de advertentiepagina bracht de mededeeling, dat zoo juist verschenen was: Hoofddijnen der Logica door Prof Dr Th. Vollenhoven met de aanbeveling van Kok: „Daar er in ons land heel weinig literatuur over dit onderwerp bestaat, dan zal dit beknopte werkje de belangstelling trekken van ieder, die wil leeren om te denken en te spreken (redeneeren), (betoogen) volgens de logische wetten”.

Kijk, daar schrokken we van. Want dat werkje kennen we. En den auteur kennen we ook. En daarom schrokken we van deze aanbeveling. Ze is ons te Dalmeijer-achtig. Ze doet ons teveel denken aan: „Hoe word ik een goed spreker?” Ze brengt ons in de sfeer van Castella. Wat zou Kok denken van 'n advertentie in dien geest? Zoo op de manier van:

Vroeger was ik lichtmatroos en stotterde ik. Thans vertegenwoordig ik de republiek van San Marino bij de Verenigde Naties, dank zij Castella en Hoofddijnen der logica?

Er is vandaag bezinning over de verhouding van Wijsbegeerte en levenspraktijk. We gelooven, dat ze ook op de reclame-afdeling van Kok noodig wordt. Om van Castella maar te zwijgen..... D. E. C.

af van die biljetten-kinderen-beeldspraak, en terug naar de biljetten-beloften-beeldspraak. En beloven zien dat God zijn verbond, zijn biljettenoetzeggingen en -aanzeggingen nimmer krenken zal. Maar eeuwig het opschrift van die biljetten gedenken zal.

Dr Bos zegt: we BEHANDELEN de kinderen als „rechtens” bij de gemeente behoorende. Ik ook. Ik laat ze die biljetten (beloften) zien. Maar als dr Bos ze „in het pakje” laat zitten zooals die bankbiljetten, die

wederbarende genade ZELF; het deelen dus in de BELOOFDE ZAAK. Het reeds daaraan deel hebben, dus 't wedergeboren zijn, als men daartoe rekenen wil de aanvangen van 't werk dat de Geest in de harten doet.

c. dr Bos merkt op: mijn nieuwe formule rekent de kinderen tot de kerk die in art. 27 geloofsbelijdenis en in Zondag 21 Catechismus bedoeld is. Zeker; maar hij heeft van die kerk een DEEL apart genomen, en de kinderen DAARTOE willen tellen (terwijl dan de v. Teylingen dat „rekenen tot” weer op zijn manier lezen mag); Maar dat doen is niet juist. Wilde dr Bos de belijdenis volgen, dan moest hij ze rekenen tot de VERGADERING der ware christgelooften (in die VERGADERING zijn immers ook „boozen”). Maar hij rekent ze tot de GOEDEN, d.w.z. tot een bepaald deel der vergadering. Ook al weer een „goocheltoer”? Dr Bos laat dat grondleggende woord, dat in art. 27 Bel. vóór op staat, het woord „vergadering” loopen, en gaat dan verder lezen wat er van die LEDEN, die de wezensgetrouwe, wijl Woord-getrouwe leden zijn, gezegd wordt. Maar dat loslaten van het woord VERGADERING is ongeoorloofd. En schadelijk, nu eenmaal de strijd er is, en blijft, gezien dr Ridderbos. Waarom valt dr Bos nu zoo scherp tegen mij uit, en niet tegen dr J. Ridderbos, die deze nieuwe formule in dezen zoo prachtig vond als een „vette koe” in Farao's droom? Hij had, als ik zijn formule dan zoo verkeerd lees, moeten zeggen tot dr J. Ridderbos: Schilder doet aan goocheltoeren, maar u ook, dr J. Ridderbos. Ik kan het niet helpen, dat dr F. L. Bos me herinnert aan ds B. A. Bos, die ook ons te lijf ging, en dr J. Ridderbos hartelijk kwam bedanken, hoewel deze op het hoofdpunt precies hetzelfde beweerde als K. S. Vergeet niet, dat dr Ridderbos' opmerking over de „vette koe” verscheen in dezelfde week als waarin ik in „De Reformatie” die formule puur synodoeratisch noemde. Staat „De Roeper” soms tegenover synodoeratische figuren anders dan tegenover ons? Ik krijg ervan langs, dat vind ik natuurlijk erg best, maar dr Ridderbos krijgt geen woord te hooren. Hoe dit zij: ga niet een nevelgordijn leggen over de menschen, want dat is nu juist wat we op dr Ridderbos tegen hebben; doe dat vooral niet als ge ons telkens weer probeert duidelijk te maken dat Oosterbeek geen nevelgordijn kent.

d. Als nu dr Bos zegt: ik reken de kinderen tot de GOEDE leden der gemeente, dan moet hij, de formulering der belijdenis OP DIT PUNT overnemende, verder gaan. Hij moet de kinderen dan:

1. rekenen tot de ware christgelooften;
 2. rekenen tot wie al hun zaligheid verwachten in Jezus Christus;
 3. rekenen tot wie gewasschen zijn in zijn bloed;
 4. rekenen tot wie geheiligd en verzegeld zijn door den H. Geest;
 5. rekenen tot wie hun knie voor Baäl niet buigen;
 6. rekenen tot wie zalig worden (art. 28);
 7. rekenen tot wie zich afscheiden van wie niet van de kerk zijn;
 8. rekenen tot wie aangenomen hebbende den eenigen zaligmaker de zonde zullen vlieden en de gerechtigheid najagen (art. 29);
 9. rekenen tot wie God en den naaste liefhebben en niet afwijken noch ter rechter-noch ter linkerhand; hun vleesch kruisigende;
 10. rekenen tot de levende lidmaten.
- Dit alles is de consequentie als men de formule „tellen tot de vergadering” verandert in „rekenen tot degenen in de vergadering die deelen niet maar in de belofte doch ook in de beloofde zaak.”

Nu zegt dr Bos: ik doe met die kinderen als met bankbiljetten, hoor maar:

„Ik heb een stapel bankbiljetten gekregen. Maar me is daarbij gezegd: er kunnen ook onechte bij zijn. Misschien zelfs wel een heleboel. Maar gij kunt ze niet van de echte onderscheiden.

Wat doe ik nu?

Als ik een van die bankbiljetten van de stapel afneem, weet ik niet of het een echte is. Ik kan en mag hem niet als echt uitgeven.

Maar toch gooi ik hem niet weg. Neen, neen. Ik doe hem weer bij het pakje en zorg ervoor net zo goed als voor mijn andere geld. Straks zal ik er misschien een aantal verkeerde biljetten uit kennen. Dan doe ik die, als ik dat heel goed weet, als waardeloos weg.

Voor het overige wacht ik totdat mijn bank-directeur ze met zijn onfeilbaar onderscheidingsvermogen schift.

Tot zolang reken ik het hele pakje bij mijn geld. Ik stop het netjes in de brandkast, waarin ik al mijn geld bewaar.

Wie zou dat niet doen?

Zo staat het ook met de kinderen der gemeente”.

Tot zoover dr Bos.

Het is een aardig beeld. Maar ik heb enkele bezwaren: a. Het beeld gaat mank, zooals elk ander beeld. Een bankbiljet is 'n BELOFTE. Een MEDEDEELING. Een GARANTIEBEWIJS. De Staat zegt: dit papiertje is misschien nog geen cent waard aan drukkosten en teekenkosten. Maar goed: hier kunt u lezen: de Nederlandsche Bank BETAALT aan toonder dit en dat. Kom maar op; u krijgt het zilver en goud dadelijk, als u komt op ons kantoor (niet glimlachen, want dan raken we het stuur kwijt).

b. Nu zijn er ook valsche biljetten. Dat beteekent:

er is een meneertje ergens in een kelder gekropen, die dat formulier-van-belofte gaat namaken, en erop vertelt, niet, dat HIJ dat zilver en goud zal uitbetalen aan toonder, maar dat de NEDERLANDSCHE BANK dat doen zal. Het is dus een brutaal stukje liegkunst.

c. Daarom past dat beeld heelmaal niet op de „kinderen”. Het zou alleen passen op een nagemaakt evangelie. Op valsche beloften, die iemand uitgeeft als waren ze van God, maar God heeft er niets van voor zijn rekening genomen. Als een dominee zegt tot een van zijn jonge gemeenteleden: als jij gelooft in den Heere Jezus, dan word jij zalig, mijn jongen, dan geeft die dominee een echt bankbiljet uit: Gods naam staat erop, en hij geeft uit wat de Heere hem beval uit te geven. Maar als een „gebedsgenezer” zegt: als jij gelooft, dan zal jouw reumatiek binnen 24 uur uit je lichaam zijn, arm vrouwje; of: als jij gelooft, dan krijg je, net als Sara, binnen een jaar een kind, jij moederlooze; of: als jij gelooft, dan kun je morgen op de glasblazerij gaan werken, jij zware tuberculosepatiënt, dan geeft die gebedsgenezer valsche biljetten uit; daar heeft de Heere geen garantie voor gegeven. Ik wou liever wat andere beelden hebben dan die bankbiljetten-rede-neeringen.

d. Maar overigens, afgezien daarvan: wat is nu voorts nog het vermoeden van dr Bos' beeldspraak? Hij zegt hier, hoe hij met die bankbiljetten doet: hij legt ze allemaal BIJ HET PAKJE. Daar legt hij de kwade bij de goede. En het PAKJE blijft onaangesproken tot dat hij zekerheid krijgt op een goeden dag.

e. Nu, laat dr Bos dan aan zijn beeld trouw blijven. Laat hem de kinderen dan bij „het pakje”, d.w.z. BIJ DE VERGADERING laten. Maar laat hem geen formule in elkaar zetten met een synodoeratischen dominee, welke formule na vier jaren theologen-twisten met veel geleerdheid komt verzekeren: ik reken al die biljetten tot de GOEDE. Als dat meenens is, wel, haal ze dan resoluut uit het pakje, en geef ze uit aan den bakker en aan den groenteman. Maar als u ze in het pakje laat: zeg dan niet: ik reken ze tot de goede, want dat is dan, met eerbied gezegd: 'n beetje nonsens. Het is de heele zaak wán trouwen, terwijl dat mooie citaat uit het dankgebed, en de bede om als-tu-blijft de nieuwe formule met gebeden-om-eenheid te vergezellen juist weer den anderen kant uit redeneerde, n.l. dezen kant uit: begin de heele collectie te vertrouwen. IN HET PAKJE LATEN, en wachten beteekent: collectief wantrouwen. Dr H. N. Ridderbos zal bij dat beeld van dr Bos een kanteekening kunnen maken: wantrouwen-collectivisme. Deed hij het maar eens; maar ik moet het eerst zien.

Als dr Bos dan ook zijn bankbiljetten passage besluit met de woorden:

„God vertrouwt ze ons toe als „lidmaten van de gemeente van Christus”, hoewel Hij erbij zegt dat ze niet alle echt zijn”

dan zou ik willen opmerken: zoostaaandezaken niet. God vertrouwt de kinderen ons toe, niet om ze als dood papier in het pakje te laten (straks zal dr Bos gaan praten over „uitwendig” lidmaatschap! Hij moet maar durven!), niet om ze ongebruikt weg te leggen (dat heet hier euphemistisch: bewaren!), bang om onze vingers ernaar te branden, maar Hij zegt: hier is de VERGADERING waaraan ik de UITREIKING van MIJN bankbiljetten (beloften) heb toevertrouwd; houd aan die kinderen die BELOFTEN voor, d.w.z. predik hun de beloften, en wek hen op, om de han'teekening van DE BANK, d.w.z. van God ZELF goed te vertrouwen, en als ze dat dan doen, dan zal dat MIJN werk zijn, maar het zal tot stand gebracht zijn door het MIDDEL van de rechte waardschatting der bankbiljetten Gods, zijn beloften.

Zoo alleen komen we uit de beeldspraak.

Want in den grond der zaak loopen we gevaar, te vervallen in lijdelijkheid. Natuurlijk bedoelt dr Bos dat in geen deele. Maar zijn bankbiljettenbeeldspraak wekt associaties die anderen tot lijdelijkheid kunnen brengen. Hij zegt:

Nu mogen we niet zeggen: we houden ze hoofd voor hoofd voor echt; we beschouwen ze individueel als waar zaad.

Maar we mogen wel zeggen: we rekenen ze bij de echte gemeente van Christus. Met alle nodige voorbehoud in de beschouwing, behandelen we ze toch rechtens als erbij behorende. We moeten dat zelfs doen. Want de Heere heeft ze er zelf bij gevoegd.

Dat eerste zinnetje, daar zit het gevaar in. En daarna in het tweede. „We houden” „ze”, „niet hoofd voor hoofd” voor „echt”. „Ze”, dat zijn hier de kinderen. Dat wil ik wel gelooven, net als dr J. Ridderbos, met heel zijn synode, Maar de BANKBILJETTEN, die GOD op de kerktafel legt, wel, dr Bos, die houd ik ALLEMAAL voor echt. Niet voor deels volle 100 % biljetten, en deels niet-volle-100% biljetten, maar allemaal. EN wat de kinderen betreft: ALLEMAAL ZULLEN ZE WORDEN BEHANDELD ECHT NAAR DIE ECHTE BILJETTEN. Want daar stond een belofte op, en ook een dreigement. Wie het biljet vervalschte, en de bank niet vertrouwde, die zou arm blijven, met een zak vol waardeloze papiertjes, zonder dat hij kon koopen op de markt der vrije genade. Ik wou maar eens

hij voorloopig maar laat zitten waar ze zitten, dan verklaar ik: dat is geen behandelen als leden der gemeente; want wie de opvoeding inricht naar het Woord, die zal vrucht zien, die komt met zijn kinderen voor den dag. Hij laat ze IN DE VERGADERING, maar laat ze niet stilzitten „in het pakje“. Dr Bos redeneert al maar over geld, dat stilligt. Maar hij moet het hebben over grootheden, waarmee en waaraan gewerkt moet worden.

Dr Bos zegt, zoo terloops: „we rekenen ze bij de echte gemeente van Christus“. Nu, ik ook. Maar waarom moet daar de „echte“ bij staan? Is dat niet de stem van Bos, maar de hand van Ridderbos? Wil dr Bos ons eens duidelijk maken, wat de ECHTE gemeente is? Bij mij is dat de kerk van art. 27—29 der Belijdenis, die echte vergadering, waarin goeden en boosen dooreengemengd zijn. Ik reken ze daartoe, en houd ze de belofte voor, die komt „met bevel van geloof en bekeering“. Maar als dr Bos met „de gemeente“ bedoelt: dat allegaartje, en met „de ECHTE gemeente“: de uitverkorenen, dan antwoord ik: nu, daar hebt ge zowel de stem als de handen van dr Ridderbos. Een gemeente naar de uitwendige en een binnen-gemeente-naar-de-inwendige-zijde.

Laat dr Bos kiezen: synodooraal of gereformeerd. Maar geen formules over ons volk uitstrooien, die Oosterbeek helpen maar de waarheid prijsgeven waarvoor we hebben moeten strijden.

K. S.

De vlucht in „de zondigheid“

In een van de gereformeerde kerken was eens een „broeder“, die weldra zijn zilveren bruiloft zou vieren. De advertentie met het gebruikelijke „den Heere dankbaar“ enz, stond al in de krant! Maar in de bruidsdagen kwam aan het licht dat deze bruidegom-in-t-zilver zijn vrouw ontrouw was! Op heeterdaad werd hij betrapt. En toen de zaak onderzocht werd moest de jubilerende echtgenoot onder de pressie van de meedoogenlooze feiten erkennen, dat hij zijn vrouw gedurende achttien van zijn vijf en twintig huwelijksjaren bedrogen had.

Zijn dominee heeft den man over deze schandelijkheid zeer ernstig bestraft en hem het oordeel Gods aangezegd over deze gruwelijke goddeloosheid.

De man zat, toen deze dominee sprak, stil te luisteren. Het hoofd een beetje scheef. Eerst keek hij wel wat onthutst; maar tegelijk met den blik van iemand die gespannen uitziet naar de kans om den dans te ontspringen. Eindelijk liet hij het hoofd zakken.

Toen de dominee uitgesproken was, bleef het even stil. Daarna kwam een gansch zware, heel diep komende zucht. En ten slotte sprak de man met een grafstem: „O, dominee, wat zijn we toch allemaal diep, diep verdorven!“

„De dominee moet na dit woord even in de war zijn geweest! Maar toen hij weer bij zijn positieven kwam, beet hij den man toe: schurk.“

Ik moet in deze dagen dikwijls aan de ontmoeting van dezen veralverden bruidegom met zijn dominee denken.

We kunnen tegenwoordig immers van hen die nog elken dag en sonder ophouden schorsen en afzetten een buitengewoon vlot gegeven erkenning van zonde en schuld vernemen! Ongevraagd worden ze u toegevoegd. Wanneer men deze betuigingen leest, krijgt men zelfs den indruk, dat onze synodale broeders hun dagen doorworstelen in een permanente droefheid over hun zonde, in den kerkstrijd der laatste jaren bedreven en over de schuld, die ten gevolge daarvan op hun ziel kwam drukken. We konden b.v., verleden week in de rubriek Kerknieuws een verklaring van den Raad van de Synodale Kerk van Helpman lezen, dat zij belijden wil de schuld in „het tekort aan liefde, wijsheid, geduld en ootmoedigheid“. En zooals deze Helpmansche Raad sprak, spreken er velen.

Maar het merkwaardige is, dat wanneer men zake-lijk en duidelijk en liefdevol tegen deze synodale broeders en vergaderingen zegt: dit is uw zonde, dat ge in de kerken gebonden hebt wat Christus niet bond en dat ge ambtsdragers, die Christus in het ambt handhaafde, schorste en afzette — dan gaan de stekels omhoog en denkt men er niet aan ook maar de geringste misstap te erkennen!

In wat we omtrent dien zilveren bruidegom en de genoemde synodale broeders signaleerden hebben we — ook met volledige erkenning van het groote verschil in situatie — toch met een gelijksoortig verschijnsel te doen. Het is dit, dat men een bepaald, duidelijk te omschrijven zonde niet wil erkennen en nu maar de vlucht neemt in de „algemeene zondigheid“ van „den mensch“!

En dat is een ontzaglijk gevaarlijk en slecht bedrijf. Wie kent het niet?

In ons aller leven komt het voor.

We willen dan onze zonde, onze zondigheid, onze verdorvenheid gul erkennen. De zwaarste doemvonnis- sen daarover accepteren we zonder eenig bezwaar. Met vlijm-scherpe woorden als: radicaal bedorven, on-

bekwaam tot eenig goed, geneigd tot alle kwaad, goddeloos, verdoemelijk, stempelen we zonder eenige aarzeling ons gansche bestaan. Maar het tot erkennen van een enkele, concreet aanwijsbare, overtreding of zonde brengen — dat kost God dikwijls de allergrootste moeite.

En nu staat dit vast: God walgt van alle gejermeerd-over de zonde, de verdorvenheid, de goddeloosheid van „den mensch“, dat gepaard gaat met of de camouflage is van de weigering om simpel en eerlijk een bepaalde zonde als zonde te erkennen.

Laten wij deze dingen toch ook in de huidige kerkelijke situatie bedenken.

Inderdaad: wij hebben allen in den kerkstrijd voor God zwaar en menigmaal gezondigd. Ik wil eerlijk bekennen, dat ik zelden de boosheid van eigen hart, de bewegingen van het goddelooze vleesch, de diepe verdorvenheid, die als een kanker alle overleggingen en woorden doortrekt, zoo diep en smartelijk heb ervaren als in de jaren die nu achter den rug liggen. De donkere ontzetting van het woord van den catechismus: dat al onze beste werken in dit leven alle onvolkomen en met zonde bevekt zijn werd in dien tijd in volle diepte doorleefd.

Maar tegelijk dank ik God elken dag, dat hij mij en vele anderen de genade gaf een te zeggen tegen kerkelijke woorden, die Hij niet sprak en kerkelijke daden, die Hij verfoeide.

En laten we nu in deze dagen trouw zijn ten opzichte van onze synodale broeders. Als ze praten over belijdenis van zonde en schuld, laten we dan met alle kracht tot hen zeggen: Toe, belijdt die nu maar aan God in den hemel! Ga naar uw binnenkamer en vecht dat met uw God alleen uit. Die zonden zijn een zaak tusschen God en u!

Maar doe nu, vandaag nog, die twee groote ergernissen in Christus' kerk weg: allereerst die eilendige vervangingsformule, welke uw eigen „friesche predikanten“ een immoreel stuk, een monster met een Januskop, hebben genoemd en ook die verschrikkelijke schorsingen enz., waarover onze Heiland zoo bedroefd en toornig is!

C. V.

Kan dat?

Een man en een vrouw waren reeds jaren lang getrouwd. Ze trouwden indertijd „in den Heere“. De Heere zelf bond hen samen met den heiligen band des huwelijks.

Maar gehoor gevend aan de influisteringen van den Satan werd de man zijn vrouw ontrouw en joeg haar uit zijn huis.

Na verloop van tijd begon de man teekenen van toenadering tot zijn verstooten vrouw te vertoonen. Hij arrangeerde zelfs een samenspreking met haar. En daarin zei hij: „Dat ik u uit mijn huis stootte was goed. Daar sta ik voor. Ik houd vol dat dat een goede daad van mij was. U weer als mijn vrouw erkennen doe ik dus niet. Maar, ik stel u voor dat we desondanks toch weer goed en vriendelijk met elkaar omgaan. We zullen elkaar bovendien als „broeder“ en „zuster“ in den Heere erkennen, samen bidden en aan het avondmaal gaan.....“

Kan dat?

Er waren eens twee broers. Ze hadden denzelfden vader en dezelfde moeder. God had ze als broeders ter wereld laten komen. En ze waren zoo door den band des bloeds aan elkaar verbonden. Liggend in de armen van denzelfden vader waren ze in de kerk van onzen Heere Jezus Christus gedoopt. Samen waren ze door hun ouders onderwezen in de vrees des Heeren. En in dezelfde kerk hadden ze eenmaal hun geloofsbelijdenis afgelegd.

Toen ze hun ouders verloren kregen deze broers hoog gaande ruzie. De een, de oudste, eigende zich 'n te groot deel van de erfenis toe. En het eind was, dat ze uit elkaar gingen en elkaar niet meer als broeders erkenden.

Na een poos zocht de oudste broer evenwel weer toenadering. Hij arrangeerde zelfs een samenspreking met den door hem benadeelden broer en sprak toen: „Ik stel je voor, dat we weer correct en vriendelijk met elkaar zullen omgaan; dat we ook in de kerk weer goed met elkaar zullen leven en dus weer aan het Avondmaal gaan. Maar elkaar als broers behandelen — dat moeten we maar niet meer doen en die oude erfenis-kwestie laten we zooals ze is.....“

Kan dat?

Er waren een aantal dominees. Ze waren ambtsdragers in één kerk. Ze waren samenverbonden in het één ambt, dat Christus in zijn kerk laat functioneeren. Ze hadden allen „deel“ in dat ambt. Ze waren ambtsbroeders. Op een kwaden dag schorste de meerderheid van deze ambtsdragers met de meerderheid van den kerkeraad een paar van deze medebroeders-in-de-bediening. Ze zeiden, dat ze zwaar gezondigd hadden. Ze waren revolutionair, brekers van hun woord enz.

Na een poosje zochten de schorste dominees in gezelschap van geestverwanten rechtstreeks en zijdelings contact met de door hen uitgeworpenen. En ze zeiden: „We drukken jullie weer aan ons hart; we

noemen jullie weer broeder; we gaan samen bidden en zijn bereid samen avondmaal te vieren, maar — het zonder meer en direct wegdoen van de schorsingen en jullie erkennen als onze medeambtsdragers-op-den-zelfden-kansel-en-aan-dezelfde-avondmaalstafel neen, dat doen we niet.....“

Kan dat?

Ik wilde maar zeggen: als men door een zondige daad uit elkaar geslagen werd moet die daad van harte en grondig worden weggedaan en goedge maakt. En men moet elkaar van harte en geheel en in precies dezelfde verhouding erkennen, aanvaarden en liefhebben als waarin God allen eenmaal plaatste en samenbond. Gebeurt dat niet dan is alle gepraat niets meer dan „gepraat“!

C. V.

De eene, eenvoudige taak

Het wordt erg roezig en druk, zelfs een beetje nerveus in de kerkelijke wereld van hen die zich gereformeerden noemen.

De lucht is vol boodschappen, besluiten, resoluties, verklaringen, opwekkingen enz. Alle mogelijke kerkelijke vergaderingen en personen doen uitspraken, ontwerpen plannen en geven richtlijnen. Er klinken ook veel betuigingen van liefde en gemeenschap. Schuldbelijdenissen worden luide uitgeroepen. Gemeenteleden worden opgeroepen tot samensprekingen om te komen tot „versterking van den broederband“ en „beter wederzijdsch begrip“.

Wie de situatie nuchter bekijkt vraagt zich verbaasd af: waartoe al deze drukte?

De zaak is immers zoo dóód- en dóódeenvoudig!

Er moet in deze situatie in eerster instantie maar één ding gebeuren!

Gebeurt dat, dan is de eerste en belangrijke stap in de goede richting gedaan!

Gebeurt dat niet, dan is alles wat men doet ten slotte zinloos en onvruchtbaar. Het wordt dan een dwaas in 't rond loopen zooals een kat dat doet om een bord heete pap.

En het ééne ding dat eerst en direct geschieden moet is:

Het opheffen van de schorsingen. Het wegdoen van de leeruitspraken.

Ik geloof, dat als alle vrijgemaakten deze simpele boodschap rusteloos en trouw en met groote kracht aan de synodale broeders lieten hooren er groote dingen zouden gebeuren.

En in ieder geval werd de situatie dan helder en klaar.

C. V.

Rapport Samenspreking

Nog steeds komen bij het Comité ter verspreiding van Gereformeerde Lectuur bestellingen in op het synodale Rapport inzake de Samenspreking.

Het Comité deelt mee, dat bestellingen, die na Dinsdag 11 Januari binnenkomen, niet meer uitgevoerd kunnen worden.

HET COMITÉ.

OPVOEDING EN ONDERWIJS

In den neergang (I)

Bovenstaanden titel ontleenen we aan een redactioneel artikel in het tweede nummer van den tweeden jaargang van „De Christelijke School“ van 19 Nov. '48. Onder het opschrift „De taal der feiten“ geeft de redactie daarin uiting aan haar bezorgdheid over den gang van zaken bij het Christelijk onderwijs. Over de conferentie te Birkhoven, waarvan wij de conclusies bespraken in „De Ref.“ van 7 Febr. '48 en vlg., merkt zij op:

„Wie hoort van resultaten van (deze) Conferentie? Met de daar opgestelde conclusies komen we geen steek verder. Het zijn niets meer dan constatering van de dingen, die wij allang wisten.“

Men herinnert zich wellicht, dat wij aanstonds bij de bespreking van deze conclusies aan het slot van ons derde artikel (28 Febr. '48) de vraag hebben gesteld, welke waarde men aan dergelijke uitspraken kon hechten. Daarbij wezen we op de oorzaak van haar waardeloosheid, n.l. dat men op deze „interkerkelijke“ conferentie wel sprak over de belijdenis, maar geen voor allen gelijken inhoud aan haar toekende. Of de redactie van genoemd orgaan dezelfde oorzaak erkent? We gelooven het niet, omdat zij onder de feiten ook opsomt:

„Er is een kerkelijke gespletenheid, die onze kracht verlamt. De toon van debat en polemiek is fel en scherp. Verbeten soms. Onchristelijk zeker.“

Nadat vervolgens nog gewezen is op het ontstellend slechte bezoek van de vergaderingen, waar de vraagstukken van het christelijk onderwijs worden besproken, zegt de redactie, dat ook ontvangen correspondentie noopt „mede de alarmklok te luiden.“

Stilstand is achteruitgang.

En het Thans a Het Ch even goe zoudt ge ondersch Hier is geding. I tot de hu licht nog.

Maar t De vorm streeksb stateerd invloed m hebben te toenemen ouders. E antwoord-wijs aan.

Zij heb zouden on achtige en weinig in, of liever, vinden w vele vrag schappelij geleidelij alleen om zaamheid zoo velen Gods roe leven, we kerkelijk.

Zouder ons gaf, niet nog onderwij maken, den tijd, des Heer Want de overkoop teele te christene De di klare sel worden c lijke taal.

En ju onderwij teekent, Genoem is eigen Is dit Sinds de toesti in het v aan de Roomsche overkoep 11 Dec. openbaa schuwen deze Alg aansloot zonder i schatte nu in bl elk woo zinnen z christelij ze niet s of wéer worden zelf den het niet hebben.

Aan d met het dat hon gen kon door de fundam der het we gevo een sym toom, v.

Iets v der ver gehoude Leerare haar Or in het n de opke niet het

Deze nemen van een onderwi Vereeni genheid het ge eerst o om daa Hiervoc